

TÜRK TABİPLERİ BİRLİĞİ MEDYA VE SAĞLIK BİLDİRGESİ

20 Haziran 2009 tarihinde Ankara'da düzenlenen "Türk Tabipleri Birliği
II. Etik Bildirgeler Çalıştayı"nda kabul edilmiştir.

Türk Tabipleri Birliği, gerek hekim gerekse de medyanın kendi meslek etiği kuralları çerçevesinde davranmasının, sağlık açısından toplumsal etkisinin önemini vurgular.

Medya, topluma doğru bilgi aktarmak ve böylece doğru bilgi üzerinde temellenecek bir kamuoyu görüşü oluşturmanın etkin araçlarından biridir. Medyanın temel sorumluluğu, sağlıkla ilgili konularda doğru ve eksiksiz bilgi vererek toplumu bilgilendirmektir. Günümüzde medyanın kendi başına insanları yönlendiren ve onları eyleme geçirebilen bir güç olduğu gerçeği, böyle bir aracı kullanarak özellikle bilimsel bilgiyi zorunlu kılan alanlarda doğru bilginin önemini artırmaktadır.

Günümüzdeki piyasa ilişkileri düzenine göre kendisini kurmuş ve buna göre işleyen bir medyanın, yukarıda söylendiği gibi, bilimsel bilgiyi zorunlu kılan alanlarda insanlara doğru bilgi aktarıp aktaramadığı kuşkuludur.

Türk Tabipleri Birliği, medyanın insan sağlığı ile bağlantılı olarak yaptığı yayınlarda ortaya çıkan sorunları aşağıdaki gibi saptar:

1. Bazı hastalıklarla ilgili olarak, bilimsel anlamda kabul edilmemiş bir tıbbi girişim geçerli ve yaygın bir yöntem olarak sunulabilmektedir. Bu eylem toplumda ciddi yanlış anlaşılmalara yol açmakta ve gereksiz ümit ve arayışlara neden olabilmektedir. Ayrıca, sağlıkla ilgili konularda gerçeği tam olarak yansıtmayan, yanıltıcı bilgiler verebilmekte, bazı durumlarda toplum özellikle de örtülü reklamlarla yönlendirilebilmektedir.
2. Sağlıkla ilgili meslekler alanında yapılmış /yapılabilecek hataların sorumluluğu tümüyle meslek çalışanlarına yüklenilmektedir.
3. Haber yapılırken, sağlık alanındaki bilgi üretim hızı göz önünde bulundurulmamaktadır.
4. Toplumda yanlış rol modellerinin benimsenmesinde etkili olabilecek programlar yapılmaktadır.

Türk Tabipleri Birliği medyanın sorumluluklarına ilişkin olarak aşağıdaki önerilerde bulunur:

- Medya haber yapmadan önce ulaştığı bilgileri doğrulama sorumluluğunu taşımalıdır. Bu konuda meslek örgütleri, uzmanlık dernekleri, üniversiteler ve eğitim kurumlarından destek almalıdır.

- Medya; sağlık hizmetlerinden kaynaklanan zararlara ilişkin haberlerde masumiyet ilkesini dikkate almalı, zararın tek sorumlusu olarak hekimi ve sağlık çalışanlarını göstermekten özenle kaçınmalı, hataların zarara dönüşme sürecinde temel sorumlunun sağlık hizmetlerini örgütlemek ve finanse etmekle sorumlu kurumlar olduğunu gözden kaçırmamalıdır. Bu bilimsel gerçeğin gözden kaçırıldığı haberlerin sağlık çalışanlarına yönelik şiddeti besleyen önemli bir etmen olduğunu unutmamalıdır.
- Hizmet kaynaklı zararlara ilişkin haberlerde, her şeyden önce, zararın sağlık hizmetinden kaynaklanıp kaynaklanmadığı araştırılmalı, kaynaklanıyor ise bu zararın komplikasyon çerçevesinde gerçekleşmiş olabileceği olasılığı daima göz önünde tutulmalıdır.
- Zararın öncelikli sorumlusunun sağlık çalışanı olduğu gerekli soruşturma ve yargılama sonucunda kesinleşmiş ise, medya bu haberi tıp kurumuna olan güveni sarsmayacak biçimde vermeli, hekimin kişilik haklarının korunmasına özen gösterilmelidir.

Hekimlerin medyada yer almasına ilişkin olarak aşağıdaki sorumlulukları bulunmaktadır:

- Piyasa kurallarına göre bilgi üreten medyada, hekimler de piyasa kurallarıyla uyumlu ama toplumun sağlık bilincinin geliştirilmesiyle uyumsuz bilgi, haber ve programlara katılarak/ bu programları yaparak sağlığın metalaşmasına katkıda bulunabilmektedir. Medyada sağlıklı ilgili bilgi ve haberlerin temel amacı, birey ve toplumun doğru sağlık bilgisine sahip olması olmalıdır. Hekim medyada yer almasını, herhangi bir biçimde reklam aracı olarak kullanmamaya özen göstermelidir.
- Hekimler doğrudan klinik ortamda görüp muayene etmedikleri kişiler için tıbbi tanıyı çağırıştırarak açıklamalardan kesinlikle kaçınmalıdırlar. Özellikle psikiyatrlar, doğrudan klinik ortamda görüp muayene etmedikleri kişilere yönelik olarak, psikiyatrik tanıyı çağırıştırarak açıklamalardan kaçınmalıdırlar.
- Hekim, etiketleyici, damgalayan, ayrımcılığa neden olan açıklama ve yorumlarda bulunmamalıdır.
- Hekim, medya ortamında kendisinin sağlık hakkındaki bilgi ve becerisini toplum sağlığını tehlikeye atacak biçimde kullanmaktan kaçınmalıdır.

İnsan sağlığı alanında medyaya güncel ve doğru bilgi akışının sağlanabilmesinde medya çalışanlarının da bilinçli kılınması gerekliliği vardır. Bunun için medyanın doğrudan doğruya sağlık meslek örgütleriyle doğrudan bağlantı kurmaları son derece yerinde bir davranış olacaktır.